

॥ प्रतिसर-बन्धन-मन्त्राः ॥

ॐ भूः। तथ्संवितुर्वरेण्यम्। ॐ भुवः। भर्गो देवस्य धीमहि।
 ओ५ सुवः। धियो यो नः प्रचोदयात्।
 ॐ भूः तथ्संवितुर्वरेण्यम्। भर्गो देवस्य धीमहि।
 ॐ भुवः। धियो यो नः प्रचोदयात्।
 ओ५ सुवः। तथ्संवितुर्वरेण्यम्। भर्गो देवस्य धीमहि। धियो
 यो नः प्रचोदयात्।

॥ वेदादयः ॥

अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजम्। होतां रत्न-
 धातमम्॥
 इषेत्वोर्जे त्वा वायवः स्थो पायवः स्थ देवो वः सविता
 प्रार्पयतु श्रेष्ठतमाय कर्मणे॥
 अग्न आयाहि वीतये गृणानो हव्यदातये। नि होता सत्सि
 बर्हिषि॥
 शन्नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये। शं योरभिस्रवन्तु

नः॥

॥ कृणुष्व पाजः ॥

(तेत्तिरीयसंहितायां काण्डम् - १ / प्रपाठकः - २ / अनुवाकः - १४ / पञ्चादयः - २८-३४)

कृणुष्व पाजः प्रसि॑तिं न पृ॒थ्वीं या॒हि रा॒जे॒वाम॑वाꣳ इभे॑न।
तृ॒ष्वीम॑नु प्रसि॑तिं द्रू॒णानोऽस्ता॑सि वि॒ध्य र॒क्षस॑स्तपि॒ष्ठैः। तव॑
भ्र॒मास॑ आशु॒या प॑त॒न्त्यनु॑ स्पृ॒श धृष॑ता शोशु॑चानः। तपू॑ङ्घ्य॒ग्रे
जु॒ह्वा प॑त॒ङ्गान॑स॒न्दितो॑ वि सृ॒ज विष्व॑गुल्काः। प्र॒ति स्प॑शो
वि सृ॒ज तू॒र्णित॑मो भ॒वा पा॒युर्वि॑शो अ॒स्या अ॒द॒ब्धः। यो नो॑
दू॒रे अ॒घश॑ꣳसो यो अ॒न्त्य॒ग्रे मा॒कि॒ष्टे व्य॑थि॒रा द॑ध॒र्षीत्॥१॥
उ॒द॒ग्रे तिष्ठ॑ प्र॒त्याऽऽत॑नुष्व न्य॒मित्राꣳ ओष॑तात्ति॒ग्महे॑ते। यो
नो अ॒रा॑तिꣳ स॒मि॒धान च॑क्रे नी॒चा तं ध॑क्ष्यत॒सं न शु॑ष्कम्।
ऊ॒र्ध्वो भ॑व॒ प्रति॑ वि॒ध्याध्य॑स्मदा॒विष्क॑णुष्व दै॒व्या॑न्य॒ग्रे। अ॒व
स्थि॒रा त॑नु॒हि या॒तुज॑नां जा॒मिम॑जा॒मिं प्र मृ॑णीहि शत्रू॑न्। स
ते॒ जाना॑ति सु॒म॒तिं य॑विष्ठ॒ य ई॒व॑ते ब्र॒ह्म॑णे गा॒तुमै॑रत्॥२॥
वि॒श्वान्य॑स्मै सु॒दिना॑नि रा॒यो द्यु॒म॒न्य॒र्यो वि दुरो॑ अ॒भि द्यौ॑त्।
से॒द॒ग्रे अ॑स्तु सु॒भगः॑ सु॒दानु॑र्य॒स्त्वा नित्ये॑न ह॒विषा॑ य उ॒क्थैः।
पि॒प्री॑षति॒ स्व आ॒युषि॑ दुरो॒णे वि॒श्वेद॑स्मै सु॒दिना॑ साऽसं॒दिष्टिः।

अर्चामि ते सुमतिं घोष्यर्वाख्यं ते वावातां जरतामियङ्गीः ॥ ३ ॥
 स्वश्वास्त्वा सुरथा मर्जयेमास्मे क्षत्राणि धारयेरनु द्यून्।
 इह त्वा भूर्या चरेदुप त्मन्दोषावस्तर्दीदिवाऽसमनु द्यून्।
 कीडन्तस्त्वा सुमनसः सपेमाभि द्युम्ना तस्थिवाऽसो
 जनानाम्। यस्त्वा स्वश्वः सुहिरण्यो अग्न उपयाति
 वसुमता रथेन। तस्य त्राता भवसि तस्य सखा
 यस्त आतिथ्यमानुषगजुजोषत्। महो रुजामि बन्धुता
 वचोभिस्तन्मा पितुर्गोतमादन्वियाय ॥ ४ ॥

त्वं नो अस्य वचसश्चिकिद्धि होतर्यविष्ठ सुक्रतो दमूनाः।
 अस्वप्रजस्तरणयः सुशेवा अतन्द्रासोऽवृका अश्रमिष्ठाः। ते
 पायवः सध्रियश्चो निषद्याऽग्रे तव नः पान्त्वमूर। ये पायवो
 मामतेयं ते अग्रे पश्यन्तो अन्धं दुरितादरक्षन्। ररक्ष
 तान्धसुकृतो विश्ववेदा दिप्सन्त इद्रिपवो ना ह देभुः ॥ ५ ॥

त्वया वयऽसध्न्यस्त्वोतास्तव प्रणीत्यश्याम वाजान्। उभा
 शऽसा सूदय सत्यतातेऽनुष्ठुया कृणुह्यहयाण। अया ते अग्रे
 समिधा विधेम प्रति स्तोमऽशस्यमानं गृभाय। दहाऽशसो
 रक्षसः पाह्यस्मान्द्रुहो निदो मित्रमहो अवद्यात्। रक्षोहणं

वा॒जिन॒माऽऽजि॑धर्मि मि॒त्रं प्रथि॑ष्ठमुप॒ यामि॒ शर्म॑। शि॒शानो॑
 अ॒ग्निः क्र॑तुभिः॒ समि॑द्धः स नो दि॒वा स रि॒षः पा॑तु नक्तम्॥६॥
 वि ज्योति॑षा बृ॒हता भा॑त्य॒ग्निरा॒विर्वि॑श्वानि कृणुते महि॒त्वा।
 प्रादे॑वीर्मा॒याः स॒हते दुरे॑वाः शि॒शी॑ते शृ॒ङ्गे रक्ष॑से वि॒निक्षे॑। उ॒त
 स्वा॒नासो॑ दि॒विष॑न्त्व॒ग्नेस्ति॒ग्मायु॑धा रक्ष॑से हन्त॒वा उ॑। मदे॑
 चिदस्य॒ प्ररु॑जन्ति॒ भामा॒ न व॑रन्ते परि॒बाधो॒ अदे॑वीः॥७॥

॥ आप्यम् ॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डम् - ५ / प्रपाठकः - ७ / अनुवाकः - ४ / पञ्चादयः - १५-१६)

अ॒ग्ने यश॑स्विन् यश॑सेमम॒र्पये॑न्द्रा॒वती॒मप॑चितीमि॒हा व॑ह। अ॒यं
 मूर्धा॑ प॒रमे॑ष्ठी सु॒वर्चाः॑ स॒मा॒ना॒नामु॑त्त॒मश्लो॑को अस्तु। भ॒द्रं
 पश्य॑न्त॒ उप॑ सेदुर॒ग्रे तपो॑ दी॒क्षामृष॑यः सु॒वर्वि॑दः। ततः॑ क्ष॒त्रं
 ब॒ल॒मोज॑श्च जा॒तं तद॑स्मै दे॒वा अ॒भि सं न॑मन्तु। धा॒ता वि॑धा॒ता
 प॑र॒मा (१५)

उ॒त स॒न्द॒क्प्र॒जाप॑तिः प॒रमे॑ष्ठी वि॒राजा॑। स्तो॒माश्छ॑न्दा॑सि
 नि॒विदो॑ म आ॒हुरे॒तस्मै॑ रा॒ष्ट्रम॑भि सं न॑माम। अ॒भ्याव॑र्तध्व॒मुप॒
 मेत॑ सा॒कम॒यः॑ शा॒स्ताधि॑पतिर्वो अस्तु। अ॒स्य वि॒ज्ञान॑मनु॒

स९ र॑भ॒ध्वमि॑मं प॒श्चादनु॑ जी॒वाथ॒ सर्वे॑।

॥ हिरण्यवर्णीयाः ॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डम् - ५ / प्रपाठकः - ६ / अनुवाकः - १ / पञ्चादयः - १-४)

हिर॑ण्यवर्णाः शुच॑यः पाव॒का यासु॑ जा॒तः क॒श्यपो॒ यास्विन्द्रः॑।
 अ॒ग्निं या गर्भं॑ दधि॒रे वि॒रूपा॒स्ता न॒ आपः॑ श॒ऽ स्यो॒ना
 भ॑वन्तु। यासा॒ऽ राजा॒ वरु॑णो॒ याति॒ मध्ये॑ स॒त्यानृ॑ते
 अ॒वप॑श्य॒ञ्जनाना॑म्। म॒धुश्चु॒तः शुच॑यो॒ याः पा॑व॒कास्ता॒ न॒
 आपः॑ श॒ऽ स्यो॒ना भ॑वन्तु। यासां॑ दे॒वा दि॒वि कृ॑ण्वन्ति॑ भ॒क्षं
 या अ॒न्तरि॑क्षे बहु॒धा भव॑न्ति। याः पृ॒थि॒वीं पय॑सो॒न्दन्ति॑ (१)
 शु॒क्रास्ता॒ न॒ आपः॑ श॒ऽ स्यो॒ना भ॑वन्तु। शि॒वेन॑ मा॒ चक्षु॑षा
 प॑श्यतापः शि॒वया॑ त॒नुवोप॑ स्पृशत॒ त्वचं॑ मे। सर्वा॑ऽ अ॒ग्नी९
 र॑प्सुषदो॑ हुवे वो॒ मयि॑ वर्चो॒ बल॑मोजो॒ नि ध॑त्त। यद॒दः
 स॑म्प्रय॒तीर॒हावन॑दता ह॒ते। तस्मा॑दा न॒द्यो नाम॑ स्थ॒ ता
 वो॒ नामा॑नि॒ सिन्ध॑वः। यत्प्रेषि॑ता॒ वरु॑णेन॒ ताः शी॑भ॒ऽ
 स॒मव॑ल्गात। (२)

तदा॑प्रो॒दिन्द्रो॑ वो॒ यती॑स्तस्मा॒दापो॒ अनु॑ स्थन। अ॒प॒का॒म॒ऽ

स्यन्दमाना अवीवरत वो हिकम्। इन्द्रो वः शक्तिभिर्देवीस्तस्मा
वो हितम्। एको देवो अप्यतिष्ठत्स्यन्दमाना यथावशम्।
उदानिषुर्महीरिति तस्मादुदकमुच्यते। आपो भद्रा घृतमिदापं
आसुरग्रीषोमौ बिभ्रत्याप इत्ताः। तीव्रो रसो मधुपृचा- (३)

मरं गम आ मा प्राणेन सह वर्चसा गन्तु। आदित्यश्याम्युत
वा शृणोम्या मा घोषो गच्छति वाङ् आसाम्। मन्ये भेजानो
अमृतस्य तर्हि हिरण्यवर्णा अतृपं यदा वः। आपो हिष्ठा
मयोभुवस्ता न ऊर्जे दधातन। महे रणाय चक्षसे। यो वः
शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः। उशतीरिव मातरः। तस्मा
अरं गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ। आपो जनयथा च नः।
दिवि श्रयस्वान्तरिक्षे यतस्व पृथिव्या सम्भवं ब्रह्मवर्चसमसि
ब्रह्मवर्चसाय त्वा॥ (४)

॥ पवमानसूक्तम् ॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे अष्टकम् - १ / प्रपाठकः - ४ / अनुवाकः - ८ / पञ्चादयः - ४६-५१)

पवमानः सुवर्जनः। पवित्रेण विचर्षणिः। यः पोता स
पुनातु मा। पुनन्तु मा देवजनाः। पुनन्तु मनवो धिया।
पुनन्तु विश्वं आयवः। जातवेदः पवित्रवत्। पवित्रेण पुनाहि

मा। शु॒क्रेण॑ दे॒वदी॒द्यत्। अ॒ग्ने क्र॒त्वा क्र॒तूँ र॒नु। यत्ते॑
 प॒वित्रं॑म॒र्चिषि॑। अ॒ग्ने वि॒त॑त॒मन्त॒रा। ब्र॒ह्म ते॒न पु॒नीम॑हे।
 उ॒भाभ्या॑ दे॒वस॒वितः॑। प॒वित्रे॑ण स॒वेन॑ च। इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नीम॑हे।
 वैश्व॒दे॒वी पु॒न॒ती दे॒व्यागा॑त्। य॒स्यै ब॒ह्वीस्त्त॒नुवो॑ वी॒तपृ॑ष्ठाः।
 तया॑ म॒द॑न्तः स॒ध॒माद्यै॑षु। व॒यँ स्या॑म॒ पत॑यो र॒यी॒णाम्।
 वैश्व॒ान॒रो र॒श्मिभि॑र्मा पु॒नातु॑। वा॒तः प्रा॒णेनै॑षि॒रो म॑यो भूः।
 द्यावा॑पृ॒थि॒वी प॒यसा॑ प॒योभिः॑। ऋ॒ताव॑री य॒ज्ञिये॑ मा पु॒नीता॑म्।
 बृ॒ह॒द्भिः स॒वित॒स्तृभिः॑। व॒र्षि॑ष्ठैर्दे॒वम॑न्म॒भिः। अ॒ग्ने दक्षैः॑ पु॒नाहि॑
 मा। ये॒न दे॒वा अपु॑न॒त। ये॒नाऽऽपो॑ दि॒व्यं क॑शः। ते॒न
 दि॒व्येन॑ ब्र॒ह्म॑णा। इ॒दं ब्र॒ह्म पु॒नीम॑हे। यः पा॑व॒मा॒नीर॒ध्येति॑।
 ऋषि॑भिः स॒म्भृ॑त॒ँ र॒सम्। स॒र्वँ स॑ पू॒तम॑श्जाति। स्व॒दि॒तं
 मा॑त॒रि॒श्व॒ना। पा॑व॒मा॒नीर्यो॑ अ॒ध्येति॑। ऋषि॑भिः स॒म्भृ॑त॒ँ
 र॒सम्। तस्मै॑ स॒रस्व॑ती दु॒हे। क्षी॒रँ स॒र्पिर्मधू॑द॒कम्॥
 पा॑व॒मा॒नीः स्व॒स्त्यय॑नीः। सु॒दु॒घा॒हि प॑य॒स्वतीः॑। ऋषि॑भिः
 स॒म्भृ॑तो र॒सः। ब्रा॒ह्म॒णेष्व॑मृ॒तँ हि॒तम्। पा॑व॒मा॒नीर्दि॑शन्तु नः।
 इ॒मं लो॒कम॑थो॒ अ॒मुम्। का॒मा॒न्त्सम॑र्धयन्तु नः। दे॒वीर्दे॒वैः
 स॒माभृ॑ताः। पा॑व॒मा॒नीः स्व॒स्त्यय॑नीः। सु॒दु॒घा॒हि घृ॑त॒श्चु॒तः।
 ऋषि॑भिः स॒म्भृ॑तो र॒सः। ब्रा॒ह्म॒णेष्व॑मृ॒तँ हि॒तम्। ये॒न

दे॒वाः प॒वित्रे॑ण। आ॒त्मानं॑ पु॒नते॒ सदा॑। तेन॑ स॒हस्र॑धारेण।
 पा॒वमा॒न्यः पु॑नन्तु मा। प्रा॒जाप॒त्यं प॒वित्रम्। श॒तोद्या॑म॒
 हि॒र॒ण्म॒यम्। तेन॑ ब्र॒ह्म वि॒दो व॒यम्। पू॒तं ब्र॒ह्म पु॒नीम॑हे। इन्द्रः
 सु॒नी॒ती स॒ह मा॑ पु॒नातु। सोमः॑ स्व॒स्त्या वरु॑णः सु॒मी॒च्या।
 य॒मो रा॒जा प्र॑मृ॒णाभिः॑ पु॒नातु॒ मा। जा॒तवे॑दा मो॒र्जय॑न्त्या
 पु॒नातु॒।

॥ वरुणसूक्तम् ॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डम् - १ / प्रपाठकः - ५ / अनुवाकः - ११ / पञ्चादयः - ४९-५०)

उ॒दु॒त्त॒मं वरु॑ण॒ पाश॑म॒स्मद॑वा॒ध॒मं वि म॑ध्य॒म॒ श्र॑थाय। अथा॑
 व॒यमा॑दित्यव्र॒ते त॒वाना॑ग॒सो अ॒दि॒तये॒ स्याम॑॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डम् - १ / प्रपाठकः - २ / अनुवाकः - ८ / पञ्चादयः - १५)

अस्त॑भ्रा॒द्यामृ॑ष॒भो अ॒न्तरि॑क्ष॒ममि॑मीत वरि॒माणं॑ पृथि॒व्या।
 आसी॑द॒द्वि॒श्वा भुव॑नानि स॒म्राड्वि॑श्वे॒त्तानि॒ वरु॑णस्य व्र॒तानि॑।

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डम् - ३ / प्रपाठकः - ४ / अनुवाकः - ११ / पञ्चादयः - ४६)

यत्किं॑ चे॒दं वरु॑ण॒ दैव्ये॒ जने॑ऽभि॒द्रोहं॑ म॒नुष्या॑श्चरा॒मसि॑।
 अचि॑त्ती॒ यत्तव॒ धर्मा॑ यु॒योपि॑म मा न॒स्तस्मा॑दे॒न॒सो दे॒व
 रीरि॑षः। कि॒त॒वा॒सो यद्वि॑रि॒पुर्न दी॒वि यद्वा॑ घा स॒त्यमु॑त यन्न

वि॒द्म। सर्वा॑ ता वि॒ष्य शि॒थिरे॑व॒ दे॒वाथा॑ ते स्याम वरुण
प्रि॒यासः॑॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डम् - १ / प्रपाठकः - ५ / अनुवाकः - ११ / पञ्चादयः - ४९-५०)

अव॑ ते हे॒डो वरुण॑ नमो॑भि॒रव॑ य॒ज्ञेभि॑रीमहे ह॒विर्भिः॑।
क्षय॑न्न॒स्मभ्य॑मसुर प्रचेतो॒ राज॒न्नेना॑सि शिश्रथः कृतानि॑॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डम् - २ / प्रपाठकः - १ / अनुवाकः - ११ / पञ्चादयः - ६५)

तत्त्वा॑ यामि॒ ब्रह्म॑णा॒ वन्द॑मान॒स्तदाऽऽशा॑स्ते॒ यज॑मानो
ह॒विर्भिः॑। अहे॑डमानो वरुणे॒ह बो॒द्ध्युरु॑श॒स मा न॒ आयुः॑
प्रमो॑षीः॥

॥ रुद्रसूक्तम् ॥

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डम् - ४ / प्रपाठकः - ५ / अनुवाकः - १० / पञ्चादयः - २४)

परि॑ णो रु॒द्रस्य॑ हे॒तिर्वृ॑णक्तु परि॑ त्वे॒षस्य॑ दुर्म॒तिर॑घा॒योः। अव॑
स्थि॒रा म॒घव॑द्भ्यस्तनुष्व॒ मी॒ढ्वस्तो॑काय॒ तन॑याय मृडय।

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डम् - ४ / प्रपाठकः - ५ / अनुवाकः - १० / पञ्चादयः - २३-२४)

स्तु॒हि श्रु॑तं ग॒र्तस॑दं युवा॑नं मृ॒गं न भी॑ममु॒पह॑त्नुमु॒ग्रम्। मृ॒डा
ज॑रि॒त्रे रु॒द्र स्तवा॑नो अ॒न्यं ते अ॒स्मन्नि॑ व॒पन्तु॑ सेनाः॑।

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डम् - ४ / प्रपाठकः - ५ / अनुवाकः - १० / पञ्चादयः - २४-२५)

मी॒दुष्ट॑म् शिव॑तम शिवो नः सु॒मना॑ भव। प॒रमे॑ वृ॒क्ष आ॒युधं॑
नि॒धाय॑ कृ॒त्तिं वसा॑न् आ च॒र पिना॑कं बिभ्र॒दा ग॑हि।

(तैत्तिरीयारण्यके प्रपाठकः - ४ / अनुवाकः - ५ / पञ्चादयः - १८)

अ॒र्हन्बि॑भ॒र्षि सा॒य॑का॒नि ध॒न्व। अ॒र्हं नि॒ष्कं य॑ज॒तं
वि॒श्वरू॑पम्। अ॒र्हं नि॒द॒न्द॒य॒से वि॒श्वम॑भु॒वम्। न वा
ओ॒जी॒यो रु॒द्र त्व॑द॒स्ति।

(तैत्तिरीयसंहितायां काण्डम् - १ / प्रपाठकः - ३ / अनुवाकः - १४ / पञ्चादयः - २४)

त्वम॑ग्रे रु॒द्रो अ॒सुरो॑ म॒हो दि॒वस्त्व॑ श॒र्धो मा॑रु॒तं पृ॒क्ष ई॑शिषे।
त्वं वा॒तैर॑रु॒णैर्या॑सि शङ्ग॒यस्त्वं पृ॒षा वि॑ध॒तः पा॑सि॒ नु त्मना॑॥
आ वो॒ राजा॑नमध्व॒रस्य॑ रु॒द्र श्र॑ हो॒ता॒र स॒त्यय॑ज॒ रोद॑स्योः।
अ॒ग्निं पु॒रा त॑नयि॒त्नो र॒चित्ता॒द्विर॑ण्यरू॒पम॑व॒से कृ॑णुध्वम्॥

॥ ब्रह्मसूक्तम् ॥

(तैत्तिरीयब्राह्मणे अष्टकम् - २ / प्रपाठकः - ८ / अनुवाकः - ८ / पञ्चादयः - ६६-६९)

ब्रह्म॑ जज्ञा॒नं प्र॑थ॒मं पु॒रस्ता॑त्। वि सी॒म॒तः सु॒रुचो॑ वे॒न आ॑वः।
स बु॒ध्न्या॑ उप॒ मा अ॑स्य वि॒ष्टाः॥६६॥

स॒तश्च॒ योनि॑म॒स॒तश्च॒ वि॒वः। पि॒ता वि॒राजा॑मृष॒भो र॑यी॒णाम्।

अ॒न्तरि॑क्षं वि॒श्वरूप॑ आ॒वि॒वेश। तम॑र्के॒रभ्य॑र्चन्ति व॒त्सम्। ब्रह्म॑
सन्तं ब्रह्म॑णा व॒र्धय॑न्तः। ब्रह्म॑ दे॒वानं॑जनयत्। ब्रह्म॑ वि॒श्वमि॑दं
जग॑त्। ब्रह्म॑णः क्ष॒त्रं निर्मि॑तम्। ब्रह्म॑ ब्राह्म॒ण आ॒त्मना॑।
अ॒न्तर॑स्मिन्निमे लो॒काः॥६७॥

अ॒न्तर्वि॑श्वमि॑दं जग॑त्। ब्रह्मै॒व भू॒तानां॑ ज्येष्ठम्। तेन॑ कोऽ॒र्हति॑
स्पर्धि॑तुम्। ब्रह्म॑न्दे॒वास्रय॑स्त्रिंशत्। ब्रह्म॑न्निन्द्रप्रजाप॒ती। ब्रह्म॑न्
ह॒ विश्वा॑ भू॒तानि॑। ना॒वीवा॒न्तः सु॒माहि॑ता। च॒तस्र॑ आशाः
प्रच॑रन्त्व॒ग्रयः॑। इ॒मं नो॑ य॒ज्ञं न॑यतु प्रजा॒नन्। घृ॒तं पि॒न्वन्न॑जरं
सु॒वीरम्॑॥६८॥

ब्रह्म॑ स॒मिद्भ॑व॒त्याहु॑तीनाम्।

॥ विष्णुसूक्तम् (ऋ०) ॥

(ऋ०सं० १.२२.१६)

अतो॑ दे॒वा अ॑वन्तु नो यतो विष्णु॑र्विच॒क्रमे॑ । पृथि॒व्याः स॒प्त
धा॒मभिः॑॥ इ॒दं विष्णु॑र्विच॒क्रमे॑ त्रे॒धा नि द॑धे प॒दम्। समू॑ढमस्य
पा॒सुरे॑॥ त्रीणि॑ प॒दा वि च॑क्रमे॒ विष्णु॑र्गो॒पा अदा॑भ्यः। ततो॑
धर्मा॑णि धा॒रय॑न्॥ विष्णोः॑ कर्मा॑णि पश्य॑त॒ यतो॑ ब्र॒तानि॑

पस्प॒शे। इन्द्र॑स्य॒ युज्यः॑ सखा॑॥ तद्वि॒ष्णोः॑ पर॒मं प॒दं सदा॑
पश्य॑न्ति सूर॒यः। दि॒वीव॒ चक्षु॑रात॑तम्॥ तद्वि॒प्रांसो॑ विप॒न्यवो॑
जागृ॑वाँसः॒ समि॑न्धते। वि॒ष्णोर्यत्॑ पर॒मं प॒दम्॥

॥दुर्गा सूक्तम्॥

(तैत्तिरीयारण्यके प्रपाठकः - १० / अनुवाकः - २)

जा॒तवे॑दसे सु॒नवाम॑ सोमं म॒रातीय॑तो नि॒दहा॑ति वे॒दः। स नः॑
पर॑ष॒दति॑ दु॒र्गाणि॒ विश्वा॑ ना॒वेव॒ सिन्धुं॑ दु॒रिता॑त्य॒ग्निः॥१॥
ताम॒ग्निव॑र्णां तप॑सा ज्वल॒न्तीं वैरो॑च॒नीं क॑र्म॒फले॑षु जुष्टा॑म्।
दु॒र्गा दे॒वीः श॑रण॒महं॑ प्रप॑द्ये सु॒तर॑सि तर॒से नमः॑॥२॥
अ॒ग्ने त्वं पा॑रया॒ नव्यो॑ अ॒स्मान्ध॒स्वस्ति॑भि॒रति॑ दु॒र्गाणि॒ विश्वा॑।
पू॒श्च पृ॒थ्वी ब॑हु॒ला न॑ उ॒र्वी भवा॑ तो॒काय॑ तन॑याय॒ शं योः॑॥३॥
वि॒श्वानि॑ नो दु॒र्गहा॑ जा॒तवे॑दः॒ सिन्धुं॑ न ना॒वा दु॒रिता॑त्य॒पर॑षि।
अ॒ग्ने अ॒त्रिव॑न्मन॑सा गृणा॒नोऽस्माकं॑ बो॒ध्यवि॑ता त॒नूना॑म्॥४॥
पृ॒तना॑ जि॒तः स॑ह॒मान॑मु॒ग्रम॒ग्निः हु॑वेम पर॒माध॑स॒धस्था॑त्। स
नः॑ पर॑ष॒दति॑ दु॒र्गाणि॒ विश्वा॑ क्षा॒मद्दे॒वो अति॑ दु॒रिता॑त्य॒ग्निः॥५॥
प्र॒त्नोषि॑ क॒मीड्यो॑ अ॒ध्वरे॑षु स॒नाच्च॑ हो॒ता नव्य॑श्च स॒त्सि॑।

स्वाश्चाग्रे तनुवं पिप्रयस्वास्मभ्यं च सौभगमायजस्व॥६॥
 गोभिर्जुष्टमयुजो निषिक्तं तवेन्द्र विष्णोरनुसञ्चरेम। नाकस्य
 पृष्ठमभि संवसानो वैष्णवीं लोक इह मादयन्ताम्॥७॥

॥ श्रीसूक्तम् ॥

हिरण्यवर्णां हरिणीं सुवर्णरजतस्रजाम्।
 चन्द्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो म आवह॥१॥

तां म आवह जातवेदो लक्ष्मीमनपगामिनीम्।
 यस्यां हिरण्यं विन्देयं गामश्वं पुरुषानुहम्॥२॥

अश्वपूर्वां रथमध्यां हस्तिनादप्रबोधिनीम्।
 श्रियं देवीमुपह्वये श्रीमादिवीर्जुषताम्॥३॥

कां सोऽस्मितां हिरण्यप्राकारामार्द्रां ज्वलन्तीं तृप्तां
 तर्पयन्तीम्। पद्मे स्थितां पद्मवर्णां तामिहोपह्वये श्रियम्॥४॥

चन्द्रां प्रभासां यशसा ज्वलन्तीं श्रियं लोके देवजुष्टामुदाराम्।
 तां पद्मिनीमीं शरणमहं प्रपद्येऽलक्ष्मीर्मे नश्यतां त्वां वृणे॥५॥

आदित्यवर्णे तपसोऽधिजातो वनस्पतिस्तव वृक्षोऽथ
 बिल्वः। तस्य फलानि तपसा नुदन्तु मायान्तरायाश्च बाह्या

अलक्ष्मीः॥६॥

उपैतु मां देवसुखः कीर्तिश्च मणिना सह। प्रादुर्भूतोऽस्मि
राष्ट्रेऽस्मिन् कीर्तिमृद्धिं ददातु मे॥७॥

क्षुत्पिपासामलां ज्येष्ठामलक्ष्मीं नाशयाम्यहम्। अभूति-
मसमृद्धिं च सर्वां निर्णुद मे गृहात्॥८॥

गन्धद्वारां दुराधरूपां नित्यपुष्टां करीषिणीम्। ईश्वरीं
सर्वभूतानां तामिहोपह्वये श्रियम्॥९॥

मनसः काममाकूतिं वाचः सत्यमशीमहि। पशूनां रूपमन्नस्य
मयि श्रीः श्रयतां यशः॥१०॥

कर्दमेन प्रजाभूता मयि सम्भव कर्दम। श्रियं वासय मे कुले
मातरं पद्ममालिनीम्॥११॥

आपः सृजन्तु स्निग्धानि चिक्लीत वंस मे गृहे। नि च देवीं
मातरं श्रियं वासय मे कुले॥१२॥

आर्द्रा पुष्करिणीं पुष्टिं सुवर्णां हैममालिनीम्। सूर्या हिरण्मयीं
लक्ष्मीं जातवेदो म आवह॥१३॥

आर्द्रा यः करिणीं यष्टिं पिङ्गलां पद्ममालिनीम्। चन्द्रां

हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो म आवह॥१४॥

तां म आवह जातवेदो लक्ष्मीमनपगामिनीम्। यस्यां हिरण्यं
प्रभूतं गावो दास्योऽश्वान् विन्देयं पुरुषानहम्॥१५॥

॥ परिधानीया ॥

ॐ नमो ब्रह्मणे नमो अस्त्वग्नये नमः पृथिव्यै नम
ओषधीभ्यः। नमो वाचे नमो वाचस्पतये नमो विष्णवे बृहते
करोमि॥

